

Kultur-og kirke departementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Deres ref.:
2006/2706 Ki

Vår ref.:
646/271/06 BTS

Dato:
4. desember 2006

NOU 2006:2 STATEN OG DEN NORSKE KIRKE – HØRINGSSVAR FRA YS

YS viser til høringbrev av 24.04.2006.

Som arbeidstakerorganisasjon og partipolitisk uavhengig hovedorganisasjon i norsk arbeidsliv, har YS valgt ikke å besvare spørsmålene 1 til 4 og 6, men kun de øvrige spørsmål, som er den delen av høringen som berører forhold overfor de ansatte i kirken.

Besöksadresse:

Brugt. 19

Spørsmål 5: Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

Postadresse:

Postboks 9232

YS vil ha gjennomgående representasjon og tre nivåer basert på lokale valg i den enkelte menighet, med representasjon gjennom prostiråd/stort fellesråd til kirkemøtet.

Grønland

Uansett om Den Norske kirke forsetter som statskirke eller om vi får en fri folkekirke må Den norske kirke organiseres på en helhetlig måte. De som møter på kirkemøtet må være representanter for den lokale kirke i mye større grad enn i dag. Vi mener at dagens indirekte valg ikke er en god måte å velge kirkemøtet på. Det skaper avstand mellom den lokale menighet og kirkemøtet. Vi tror ikke at økt bruk av direkte valg vil være bedre. De to forslåtte valgmodellene er preget av den todeling som vi har i Den norske kirke i dag, skal bestå.

0134 Oslo

Org. nr.:

971 454 431

Det er viktig å presisere at vi ønsker at Den norske Kirke skal være demokratisk og at det å være døpt er det eneste krav for å delta aktivt i styringen av Den norske kirke. Med kirken så mener vi først og fremst den lokale menighet. Alle er medlem av en lokal menighet, og det er i den lokale menighet det er mulig å skape et engasjement for kirken og de sakene som er viktig for kirken.

Telefon:

21 01 36 00

Telefaks:

Det er den lokale menighets møte med folk som har skapt og som skaper det nære forhold som er mellom folk og kirke. Det er gjennom de kirkelige ritualer, gudstjenester, menighetsaktiviteter folket møter kirken og det er gjennom bruk av disse møteplassene at folk støtter opp om kirken. Og i mange tilfeller så er det lokale kirkebygg som er gir denne tilknytningen.

Kirken er et trossamfunn og kirkens mandat er gitt i Bibelen og kirkens trosbekjennelse. Oppslutningen om kirken kan måles ved å se hvor mange som slutter opp om kirkens ritualer og ikke ved å måle hvor mange som møter ved kirkelige valg.

YS anbefaler følgende kirkelige organisering:

1. Menighetsråd bør bestå kun av folkevalgte. I tillegg møter daglig leder med innstillingsrett og prest som teologisk rådgiver for rådet. Disse skal ikke ha stemmerett. Menighetsrådet velges av menighetens medlemmer.
2. Prostiråd/fellesråd består av representant(er) fra menighetene. Det er kun folkevalgte som har stemmerett. Daglig leder/kirkeverge møter med innstillingsrett og prosten møter som teologisk rådgiver for rådet. Alle saker som berører ansatte blir tatt opp i administrasjonsutvalg der ansatte sine representanter (fagforeningene) velges etter forholdstallsprinsippet slik som i dag. Disse represententer alle ansatte, også prestene.
3. Kirkemøtet består av en representant fra hvert prosti/prostiråd, det vil si mellom 100-150 representanter. Den representanten må være en som allerede sitter i et menighetsråd. Biskopene er teologiske rådgivere og bør kanskje også ha stemmerett. Kirkerådet velges av kirkemøte og består av folkevalgte. Kirkedirektør møter med innstillingsrett og primas møter som teologisk rådgiver, disse skal ikke ha stemmerett. Alle saker som berører ansatte og som skal opp i Kirkerådet og Kirkemøtet behandles i et partssammensatt administrasjonsutvalg. Ansatte er represententer med fagforeninger etter forholdstallsprinsippet.

Begrunnelse for vårt standpunkt:

A) Kirkens medlemmer er alle medlemmer i en lokal menighet og har fulle demokratiske rettigheter i den lokale menighet. Beslutninger i kirken må skje så nær grunnplanet som mulig. Det vil si at bare saker som direkte får konsekvenser for andre menigheter eller saker der den lokale menighet ikke har nok kompetanse foretas av andre organ.

B) Saker som vi mener at lokal menigheten bør delegere til prostirådet er forvaltning av penger bevilget av offentlig myndighet, forvaltning av eiendom og forvaltning av personellressurser. Prostiet forvalter dette på vegne av menighets-rådene og prostiet må være stort nok til å forvalte dette på en faglig god måte og samtidig så lite at den enkelte menighet kjenner nærhet til prostiet.

C) Saker som vi mener at Kirkemøte skal behandle er saker som gjelder hele kirken, saker som går på forhold til andre kirkesamfunn og internasjonale saker. Det er viktig at sakene som skal opp på Kirkemøte behandles lokalt først slik at menighetene blir engasjert i sakene på et tidlig tidspunkt og slik at den som møter på Kirkemøtet kan ha med seg synspunktene fra de lokale menighetene hun/han representerer.

Valg av ansattes representanter

Valget av lek og geistlige representanter til kirkemøtet velges i dag ved "direkte valg". Dette bryter med det prinsippet som gjelder for annen offentlig forvaltning og stort sett alle andre virksomheter i Norge.

YS mener at de ansatte skal være representert ved fagforeningene etter forholdstalls-prinsippet. Representantene representerer da ikke bare seg selv eller deres velgere men også en arbeidstakerorganisasjon som har bidratt til å fremforhandle de generelle spillereglene i arbeidslivet. Vi mener også at arbeidstakerrepresentasjon blir bredere ved en slik representasjon enn med dagens ordning. YS ser ingen grunner til at det skal være et skille mellom prester og andre ansatte når det gjelder medbestemmelse.

Geistliges rolle og plass i styrende organ

Prestene har imidlertid et viktig mandat som forvaltere av ord og sakrament i kirken. Det bør klargjøres hva dette mandatet innebærer, men vi konstaterer at dette er et mandat som gjør at presten står i en særstilling i forhold til arbeidsgiver. Presten må ha andre muligheter til å utøve dette ansvaret på, enn ved å ha stemmerett i folkevalgte organ. Presten skal være teologisk rådgiver og sammen med rådet finne hvor grensene går mellom forvaltning av ord og sakrament, og andre saker. Presten bør ikke kunne bli bundet av menighetsrådet, men bør ha lik mulighet som rådet til å anke saker som man er uenige om, inn for biskopen.

YS mener at prestens stemmerett bryter med habilitetsprinsippet og prinsippet om at ingen bør ha stemmerett i et folkevalgt organ i kraft av sin stilling.

Spørsmål 7: Hvem skal ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

Kirkevergen og fellesrådet bør fortsatt ha ansvaret for gravferdsforvaltningen

Det har vært reist kritiske innvendinger om at et trossamfunn skal være gravferdsforvalter. Disse innvendingene er det ikke vanskelig å forstå. Norge er blitt et mer sekularisert samfunn, og det har kommet til mange andre religioner som har behov som skal ivaretas. Av denne grunn bør begrepet kirkegård endres til gravlund. På kirkegårdene foregår det allerede et samarbeid mellom andre trossamfunn og fellesrådene ved f.eks begravelser slik at man allerede har erfaringer med slik organisering.

Tradisjonelt er kirkegården lagt i tilknytning til et kirkebygg. Derfor er det, særlig på mindre steder svært vanlig at det er kirketjenere som har hatt ansvar for drift og vedlikehold av kirkegårder.

Utvalgets forslag om å overføre gravferdsordningen til kommunene støttes ikke av YS. Da splitter man opp kirken og kan få svært små stillingsbrøker og dermed store vansker med å rekruttere søkere til mange stillinger. Kirken har behov for de stillingene som finnes i dag. Vi ser også faren for at mange kan ende opp med to arbeidsgivere. Med hensyn til gravferdsordningen har fellesrådene ansatte i dag som har høy kompetanse og har lang erfaring i dette arbeidet. Mange ser det som positivt og verdifullt at sørgende eller de som kommer til kirkegården møter ansatte som er en del av den kirkelige betjening som har både forståelse og kompetanse for sorgarbeid/sorgsamtaler.

Gravferdsvirksomheten har igjennom mer enn 800 år blitt forvaltet av en kirkeverge, og det er etter YS` mening ikke noe poeng å endre dette nå. Spesielt ikke når det bare er ti år siden virksomheten ble ført tilbake til kirken. Dersom dette anses som et problem kan gravferdsvirksomheten skilles ut fra kirkevergens ansvarsområde, men fortsette å ligge inn under fellesrådets oppgaver. Det er viktig å ha med seg at det er der kompetansen finnes.

Kommunal finansiering er hensiktsmessig. Kommunene kan for eksempel opprette utvalg i samarbeid med fellesrådene som kan ivareta interessene til andre trossamfunn. De beste til å utføre arbeidet er uten tvil fellesrådene. YS mener at man stort sett beholder arbeids-oppgavene slik det er organisert i dag.

Spørsmål 8: Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

Kirkebyggene bør eies av kirken

Staten bør ha ansvar for drift og vedlikehold av alle de vernede kirkebygg som er en vesentlig del av landets kulturarv. Kirkebygg er i utgangspunktet kirkegods og bør eies av kirken også i fremtiden. Ansvar for vedlikehold og drift bør fortsatt kunne ligge til kommunene, men med en hel eller delvis statlig finansiering.

Andre relevante problemstillinger:

Arbeidsgiveransvaret i kirken

YS vil også knytte noen kommentarer til spørsmål vedrørende kirkens arbeidsgiverrolle. Vi ser det som naturlig at kirken som arbeidsplass utredes i det videre arbeid med struktur og eventuell statstilknytning. Dette må skje uavhengig av hvilket tilknytningsform man velger.

Organisatoriske forhold har stor innvirkning på arbeidstakernes arbeidsmiljø og dermed trivsel og helse. YS mener at en enhetlig ledelse med én arbeidsgiver for alle tilsatte i kirken vil bidra til enklere organisering av kirkens aktiviteter, virke konflikt-dempende og dermed gi rom for et bedre arbeidsmiljø.

På denne bakgrunn mener YS at det må etableres en enhetlig arbeidsgiver for alle som arbeider i kirken, slik at prestedtjenesten og øvrige tilsatte får samme arbeidsgiver. Det må på lik linje med det øvrige arbeidslivet stilles krav om en profesjonell arbeidsgiver som kan drive personalpolitikk og ledelse.

Bruk av deltid og frivillig gratisarbeid i kirken

I kirken er det utstrakt bruk av små deltidsstillinger. Lønnsnivået for kirkeansatte er ikke spesielt høyt, og med deltidsstillinger blir det lite å leve av. Både arbeidsmiljøloven og tariffavtalen bygger opp under prinsippet om at heltidsstilling skal være hovedregelen, men hovedregelen er i praksis snarere et unntak for våre medlemmer. I tillegg er det kjent at ansatte i kirken utfører mye gratis "frivillig" arbeid, dvs. i praksis forholdet mellom arbeidsplikten som ansatt og den ansatte som deltager av menigheten.

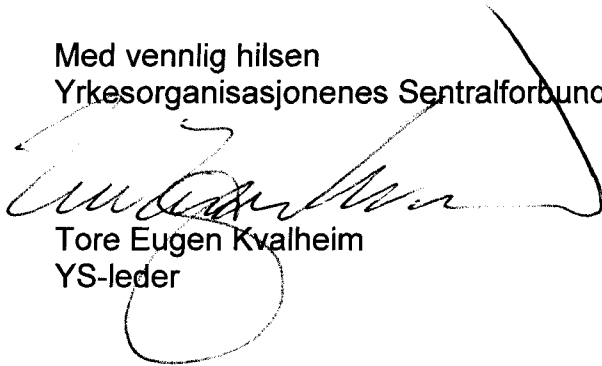
Bruken av deltidsstillinger begrenser også de ansattes muligheter for å utøve medbestemmelse. Det er f.eks. en forutsetning for å kunne stemme ved valg til

bispedømmeråd/kirkemøtet at arbeidstakeren er fast ansatt i mer enn 15 timer i uken. Dette er diskriminering av deltidsansatte, og samtidig stiller vi spørsmål om dette er i samsvar med arbeidsmiljølovens forbud mot diskriminering av midlertidige ansatte og deltidsansatte. F eks kan en kirketjener i 40 %-stilling arbeide "frivillig" utover stillingsbrøken på søndager eller under en kveldsandakt. Med "frivillig" menes at vedkommende i kraft av sin deltidsstilling er allerede der som ansatt, eller ofte kun som et medlem av menigheten, og det vil kunne være fristende for arbeidsgiver å benytte seg av kirketjenerens velvilje, men uten godtgjørelse

YS mener det er på tide å rette fokus på den norske kirkens bruk av deltidsstillinger og gratis arbeid. Et grunnleggende premiss for en fremtidig kirke er at den fungerer som en verdig og anstendig arbeidsplass for de som skal drive kirkens arbeid. YS vil derfor understreke betydningen av at den videre utredningen av en ny kirkelig organisering legger vekt på kirken som arbeidsplass og at alle ansatte gis like muligheter for medbestemmelse.

YS vil avslutningsvis fremheve viktigheten av at det i denne saken legges opp til bred politisk enighet i de endringer som gjøres slik at vedtakene kan ha levetid gjennom skiftende politiske flertall og regjeringer.

Med vennlig hilsen
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund – YS

Tore Eugen Kvalheim
YS-leder

Bjørn Tore Stølen
Sjeføkonom

Vedlegg:
Spørreskjema

Staten og Den norske kirke – Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans: **YS**

Type høringsinstans

- Kommune
- Menighetsråd/kirkelig fellestråd/bispedømmeråd
- Prost/biskop
- Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- Annen offentlig instans
- Annen privat instans - *arbeidstakerorganisasjon*

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

YS ønsker ikke å uttale seg i dette spørsmålet

2. Den norske kirke som statskirke:

- Bør fortsette
- Bør avvikles
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- Grunnloven
- Egen kirkelov vedtatt av Stortinget
- Lov om trossamfunn
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- Gjennom medlemsavgift
- Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- Offentlig finansiering uten medlemsavgift
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- Valgordningene bør være som i dag
- Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttende organer

Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelle andre ordninger:

Gjennomgående representasjon og tre nivåer basert på lokalt valg i den enkelte menighet, med representasjon gjennom prostiråd/stort fellesråd til kirkemøtet

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

Ingen tillegg

De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene

Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget

Det humanistiske verdigrunnlaget

At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke

Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelt annet:

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellesråd)

Kommunen

Vet ikke / ønsker ikke å svare

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret

Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret

Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret

Vet ikke / ønsker ikke å svare